

امام رضا (ع) پس از شهادت تنیزاً ضامناً آهوان بود

۴ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۲۲:۴۲

موضوع خط سیر حضرت رضا (ع) از دشت آهوان در نزدیکی سمنان و قصه پناهنده شدن آهو و صیاد از اخبار متواتره شایعه است که از آن زمان تا کنون بین مردم ایران جریان و اشتها دارد و حضرتش را به ضامن آهو ملقب نموده و از آن جهت نظم و نثرها در این موضوع نوشته‌اند.

– شیخ صدوق که به مناسبت اقامتش در ری اختصاص و ارتباط کاملی با رکن الدوله دیلمی داشته در رجب سال (۳۵۲ق) از رکن الدوله جهت تشرف به خراسان و زیارت مرقد منور و مطهر حضرت علی بن موسی الرضا (ع) اجازه خواسته و امیر سعید رکن الدوله ضمن التماس دعا و نیابت زیارت با در خواست او موافقت و شیخ را روانه خراسان می‌کند. مصنف کتاب عیون اخبار الرضا چنین گوید: چون از امیر سعید رکن الدوله دیلمی برای زیارت مشهد امام رضا (ع) رخصت طلبیدم، او اجازت فرمود و این در ماه رجب سال (۳۵۲ق) بود، همین که از پیشگاهش بر خواستم که بروم، دوباره مرا بازگردانید و فرمود، این فرخنده زیارت گاهی است که من نیز آن را زیارت کرده ام و از خداوند تعالی نیاز و آرزو در دل داشتم که بر آورده شد، پس برای من نیز دعا و زیارت نما. شیخ صدوق داستان ضامن آهو را به مناسبت همین سفر چنین نقل می‌نماید: محمد بن احمد ابوالفضل نیشابوری، رضی الله عنه گوید: از حاکم رازی دوست ابی جعفر عتبی شنیدم که گفت ابوجعفر عتبی مرا به نزد ابو منصور بن عبد الرزاق فرستاد، چون روز پنج شنبه بود از او اذن خواستم که به زیارت حضرت رضا (ع) بروم، گفت: بشنو تا برای تو در امر این مشهد و زیارت گاه مقدسش چیزی بگویم، آنگاه گفت: در روزگار جوانی نادان بودم، نظر خوشی به طرفداران این مشهد نداشتم و در راه متعرض زائران می‌شدم و لباس و خرجی و اموال و انباشان را به ستیزه می‌ستاندم. روزی به شکار بیرون شدم و یوزی را در پی آهوپی روانه کردم، یوز به دنبال آهو دوید تا به ناچار آهو را به پای دیواری پناهد. آهو ایستاد، یوز هم مقابلش ایستاد ولی به آن نزدیک نشد، و هر چه نهیب کردم یوز نجست و آهو از جای خود تکان نخورد، چون آهو از جای خود بدوید، یوز او را دنبال کرد، اما همینکه به دیوار پناه می‌برد، یوز باز می‌گشت تا آنکه آهو به سوراخ لانه ماندی در دیوار آن مزار داخل شد، من وارد رباط شدم [تعبیری از مزار حضرت رضا (ع) در آن عصر] از ابی نصر مقری که قاری بود پرسیدم، آهوپی که هم الآن وارد رباط شد کو؟ گفت: ندیدمش، آن وقت به همان جایی که آهو داخلش گشت، در آمدم و آثاری از او بدیدم ولی خود آهو نیافتم. پس با خدای تعالی پیمان بستم که از این پس زایران این قبر نیازارم و جز به نیکی با آنان در نیایم. از آن پس هرگاه کاری دشوار بر من روی نمود بدین مشهد به پناه می‌آمدم و حاجت می‌طلبیدم. با این حال باید دانست که شیخ صدوق این داستان را از که روایت می‌کند و واقعه ضامن و پناهنده شدن آهو بر چه کسی روی نموده و گوینده آن کیست؟ راوی اصلی داستان همان صیاد و شکارچی، یعنی ابو منصور محمد بن

عبدالرزاق توسی حاکم توس که بعد از آن حاکم خراسان گشت می‌باشد که گردآورنده شاهنامه ابو منصور نیز می‌باشد و خود داستان دوران جوانیش را برای حاکم رازی مصاحب و راز دار و مرد مورد اعتماد، ابوجعفر عتبی وزیر نامدار سامانیان در هنگامی که حاکم به رسالت و جهت تقدیم پیامی از طرف عتبی به ابو منصور محمد بن عبدالرزاق توسی در نیشابور رفته و در آنجا بوده حکایت کرده و حاکم هم آن را برای ثقه جلیل القدر ابوالفضل محمد بن احمد بن اسماعیل السلیطی که از اجله مشایخ راویان صدوق است روایت کرده و صدوق هم روایت را از شیخ خود سلیطی نقل می‌فرماید و ظاهراً اصل داستان و روایتی که سبب ملقب ساختن حضرت امام علی بن موسی الرضا (ع) به ضامن آهو شده باید همین داستان باشد. و نیز آمده است: زمانی که سلطان سنجر سلجوقی در حکومت دولت سلاجقه بود و در مرو اقامت داشت پسر سلطان و به قولی هم پسر وزیر سلطان بیمار گشت و پزشکان او را شکار و سیاحت توصیه کردند، چون روزی در سرزمین توس در پی شکار آهوایی بود آهو از خرابه های دیواری گذشت و از روزنه و شکاف بنا به داخل بقعه پناه برد پس همراهان دست از تعقیب صید برداشتند و پنداشتند که مکان را حرمتی و تقدسی است که آهو به آن پناه آورده پس پیاده شده و داخل بقعه شدند و دست توسل برای شفای خود برداشتند که استجابت یافت و فرزند سلطان شفا گرفت و کس به نزد پدر فرستاد و سلطان را از این راز بگفت و سلطان، امیر علاءالدوله فرامرز از سران لشکر خود را به تعمیر باروی گرد بقعه که سلطان مسعود پسر سلطان محمود کشیده بود و ویرانه گشته بود فرستاد و مرمت بقعه را هم سفارش کرد.

منابع:

۱- شیخ صدوق، عیون اخبار الرضا: باب ۷۳.

۲- سحاب، زندگانی حضرت رضا (ع): ۲۶۵.

۳- ماهوان، السلطان و سلاطین: ۸۵-۸۲.

منبع: قدس آنلاین

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۲۴۳۶/امام-رضا-ع-پس-از-شهادت-پس-ع-رضا-امام/۳۲۴۳۶>